

Recenze

Německou firmu Magix naši čtenáři zřejmě velmi jednoduše spojí s multitrackovým DAW Samplitude, jemuž z obsahu Music Store patřilo před necelými dvěma lety nejen několik stran, ale dokonce i vložené instalační CD, které se těšilo nebývalému zájmu. Podobně jako DAW jiných výrobců, tak také Samplitude na sebe váže balíček užitečných nástrojů, mezi nimiž najdete ekvalizéry, kompresi, efektové modely či například simulace nástrojových zesilovačů.

Efektový VST plug-in pro vytváření dozvuku

MAGIX VariVerb Pro

Miloš Vondráček
wonder@music-store.cz

**Doporučená
cena:** 5 681,- Kč

Distributor: Audiopro s.r.o.

Lužná 591, 160 00 Praha 6

tel.: 257-011-177

sales@audiopro.cz, www.audiopro.cz

Předmětem tohoto testu je reverbový VST plug-in VariVerb Pro, jehož autorem je berlínský vývojář Sasha Eversmeier. (Ti, kteří se někdy setkali s balíčkem neobvykle kvalitních modulů Fish Fillets, tomuto jménu jistě přiřadí patřičnou váhu). VariVerb Pro jako jeden z nástrojů výše jmenovaného balíčku samozřejmě není omezen pouze a jen na samotný Samplitude a lze jej rozchodit v jakékoliv hostitelské aplikaci podporující právě VST formát. Hned v úvodu je třeba upozornit, že VariVerb je určen výhradně pro platformu Windows (jablíčkáři mají tedy smůlu). Samotný plug-in předchází pověst univerzálního nástroje, který v oblasti softwarového reverbingu využívá nové technologie (ne zcela běžný princip algoritmů) a nad očekávání nenáročné systémové požadavky. Hned z papírového obalu se dozvídám, že provozovatelé "Woken" (2000/XP) musí dostát dnes již v celku lehce splnitelného minima 1,5 GHz (CPU), 512 MB (RAM) a 250 MB volného místa na disku.

Samotná instalace VariVerb není nijak komplikovaná, stačí jen vsunout CD a nechat se vést instalačním menu, které vás provede celým procesem. Zvolíte si jazyk, ve kterém budete chtít s modulem komunikovat (německy či anglicky), lokalizujete folder, do kterého ukládáte své VST nástroje a je to... (Při prvním spuštění VariVerbu v hostitelské aplikaci se ještě musíte „proklikat“ aktivaci, která je sice snadná, leč netrpělivým může přijít i trochu otravná. Pokud však nechcete pracovat jen s funkčně omezenou demoverzí, nic jiného vám nezbyde.)

HAVE A FUN

Nyní si můžeme prohlédnout vlastní okno plug-inu. Horní segment tvoří černý panel se skupinou ovladačů, jejichž prostřednictvím máme přístup k takovým funkcím, jako jsou ukládání a vyvolávání vlastních efektových programů a bank, bypass režim či resetovací tlačítko. Kromě těchto prvků tu máme k dispozici také rozbalovací nabídku celkem 75 presetů, které jsou členěny do šesti skupin (Rooms, Halls, Vocals/Speech, Drums/Percussion, Guitars, Aux/Init Models) usnadňujících výběr vhodného programu pro naši upřednostňovanou aplikaci. Všechny programy jsou velmi kvalitní již ve svém defaultním nastavení, lze je ovšem samozřejmě použít i k další editaci. V této sekci nalezneme také virtuální tlačítka A a B, která oceníme zejména v situaci, kdy budeme chtít porovnat naše uživatelská nastavení s původním presetem. Princip a funkce jsou jednoduše užitečné, fakt super.

Jak jste si zajisté stihli všimnout z přiložených screenshotsů plug-inu VariVerb Pro, hlavní dominantou uživatel-

ského rozhraní je azurově zbarvený displej indikující všechny změny parametrů, které v rámci modulu provádíme, samozřejmě včetně grafické vizualizace jednotlivých modelů reverbu na časové ose. Kromě této barevné výrazné sekce (na kterou se za okamžik zaměříme) pracovní prostředí nabízí ještě dvě skupiny prvků provedených v šedém pozadí. (Vůbec, barevné členění, respektive grafika VariVerbu na mě působí vkusným a hlavně vcelku přehledným dojmem.) V těchto šedých zónách se dostanete k možnosti přepnutí základního (na ovládací prvky víceméně skupého) režimu Easy do režimu Expert (počet editovatelných parametrů se výrazně rozroste – viz níže), dále k dvojici virtuálních knobů Dry Mix a Wet Mix (možná sami odůšitě, že se jejich prostřednictvím nastaví poměr mezi suchým a efektem zasaženým signálem), k tlačítku Mute a k trojici tlačítek Stick, Snap a Vocal (se společným titulkem Test). Posledně jmenovaná trojice slouží k rychlé sluchové kontrole právě nastaveného presetu. Kliknutím na některé z těchto tlačítek se ozve příslušný zvuk doplněný o navolený dozvuk. K tomuto účelu jsou tu tedy tři zvukové impulsy – zvuk paličky, lusknutí prsty a mini vzorek zpěvu. I když budete reverb nastavovat pro danou aplikaci a bude pro vás důležité spíše poslouchat to, jak se bude efekt dozvuku pojit s kompletním mixem, tato funkce usnadňuje sledování drobných změn v nastavení efektu (nemluvě o rychlé „informaci“ o podobě zvoleného dozvuku) a je tedy rozhodně plusem.

Vraťme se ale opět k modrému displeji, kde nalezneme užitečnou funkci Zoom k přiblížení grafického vyjádření reverbu, následují aktivace/deaktivace nápovědy k jednotlivým ovladačům, MIDI cc setup umožňující vstup do MIDI menu, nabídka šestnácti základních algoritmů a procentuální hodnota ovladačů Dry a Wet. V Expert režimu nám u Room a Hall algoritmů displej udává ještě osm hodnot indikujících vzdálenost „prvních osmi odrazů“.

Zastavme se u nabídky algoritmů, které v podstatě tvoří základ plug-inu VariVerb. Netřeba asi připomínat, že reverb obvykle definujeme jako zvukovou složku vznikající odrazy od hranic prostoru (zdí místnosti) a objektů, které nás posluchače obklopují. První šestice algoritmů nám simuluje vlastnosti dozvuku v menší a střední místnosti (Room A/Room B – s rozdílnou rychlostí odezvy a typem odrazu), dozvuk většího sálu (Hall A/Hall B) a klasický Room a Hall efekt umělejšího vintage charakteru (Retro Room/Retro Hall). V další šestici algoritmů Magix nabízí emulace dvou variant majících za úkol napodobit zvuk klasických deskových (plechových) dozvukových zařízení (Plate A/Plate B), pružinových reverbů (Spring A/Spring B, výborné pro kytary) a nelineárních reverbů (NonLin Gate/NonLin Reverse (s reverzní amplitudou)). Do počtu šestnácti zbývá skupina čtyř algoritmů s předponou HQ – High Quality (zde již náročnost na výkon CPU vzroste), které se pyšní velmi reálnou simulací prostoru, navíc s možností volitelného umístění dvojice zvukových zdrojů (L + R) a dvojice mikrofonů (HQ Room A/HQ Room B/HQ Hall A/HQ Hall B).

Pod grafickou vizualizací nám modré pole nabízí označení a hodnoty parametrů, které máme pro daný algoritmus k dispozici (ovládací prvky, respektive jejich funkce, se mění podle volby algoritmu – v některých případech se zúží počet nastavitelných parametrů, jindy se obmění). Zatímco v Easy režimu máme k dispozici ty nejzákladnější parametry, tj. Size, Decay a High Damp, prostředí Expert nám nabídne přístup k mnohem detailnější práci s dozvukem. U digitálních reverbů obvykle najdeme ekvalizaci výšek a basů s proměnnou frekvencí (zde v závislosti na algoritmu) a totéž platí i pro VariVerb (EQ low/EQ hi – pracují v rozmezí +/- 18 dB). Další z parametrů, které můžeme nastavit například pro algoritmus Room A, je Predelay (0-90 ms). Tento parametr bychom mohli charakterizovat jako čas mezi vjemem čistého signálu a počátkem dozvuku (čím větší je potom prostor mezi posluchačem a zdmi či jinými "odrazovými" objekty, tím je tento časový úsek větší atd.). Dále můžeme samozřejmě měnit mezi širším či užším prostorovým modelem (Size), ovládat "rozptyl" a zjemňovat efekt reverbu (Diffusion), regulovat dozvuk (Decay (až 10 s) či ovládat vlastnosti tzv. ranných odrazů (Early Reflections), které umožňují lidskému mozku rychle identifikovat velikost místnosti, ve které vnímá zvuk. (Obvykle se má za to, že pokud je úkolem efektu simulace prostoru, pak patří tyto odrazy k jeho klíčovým složkám.) U VariVerbu tak můžeme

Recenze

regulovat například poměr mezi ranými odrazy a následnou ozvěnou (ER Tail) či miru jejich pohlcení vzduchem a materiálem prostředí (ER Absorptn). Pohrát si můžete také s jakousi psychoakustickou šíří

spektra (Width), s funkcí Saturation (v případě pružinového reverbu, kdy přidáváme či ubíráme výstupní hlasitost) nebo s modulací (například u Retro Room).

Už jen z výčtu všech ovladatelných parametrů a charakteristiky základních parametrů je jasné, že VariVerb dostává svému jménu. Algoritmy nabízejí bezproblémovou a detailní práci s dozvukem v reálném čase, což je opravdu velmi příjemné.

RESUMÉ

Plug-in jsem testoval na PC s jedním procesorem Intel Pentium 4-3 GHz, s RAM 512 MB, s operačním systémem Windows XP Home Edition a se zvukovou kartou Motu 828 MK II. Jako hostitelskou aplikaci jsem použil Cubase SL a výsledný zvuk jsem poslouchal na monitorech Event TR 8. Aplikoval jsem VariVerb v ještě nedodělaných projektech rozmanitých žánrů, kde byla zastoupena například i komorní hudba. Abych byl pokud možno, co neobjektivnější, porovnával jsem VariVerb s jinými reverby od etablovaných firem. A výsledek? Kladně hodnotím zvuk, zni velmi přirozeně a reálně. Výtečně jsou zpracovány přednastavené programy. Dalším plusem je avizovaná poměrně nízká náročnost na CPU, což u podobných plug-inů nebývá zvykem. Náročnost na výkon CPU vzroste samozřejmě u HQ algoritmů, které považuji u VariVerb za nejdůležitější. Oproti ostatním umožňují práci s prostorem, včetně posouvání mikrofonů po místnosti. Také je mi sympatická možnost přepínání dvou uživatelských režimů, která usnadňuje ovládání méně erudovaným uživatelům a naopak druhé části uživatelů poskytuje možnost velice precizního nastavení. Předností VariVerbu je také cena a tím i jeho dostupnost pro běžného uživatele. Abych jen nechválil, musím napsat, že je škoda, že plug-in není možné zakoupit pro platformu Macintosh. Dále si myslím, že by bylo vhodné doplnit manuál o jeho českou verzi (ale to vlastně kritizují trochu jiný produkt).

Závěrem musím říct, že VariVerb považuji za produkt profesionální úrovně s velmi realistickým zvukem a velmi univerzálním uplatněním. Ostatně, vždyť VariVerb je zkratka pro variabilní reverb a tím VariVerb určitě je.

